

[Niels Højland]

der. Det er vel også sådan, at det er pressen, der bestemmer fokuseringen på, hvor krigshandlingerne foregår, og så bliver det også omverdenens opfattelse af, hvor krigen er, og hvor stor og hvor grim den er i det område. Jeg tror, der stadig væk foregår slemme ting og krigshandlinger i det tidligere Jugoslavien, som vi måske ikke får øjnene op for, og som vi ikke ser på grund af pressens fokusering. Men man kan jo håbe på, at krigen nærmer sig sin snarlige afslutning.

Fremskridtspartiet har tidligere støttet en embargo her, og det vil vi også være med til i dette tilfælde på trods af, at der er mange, der diskuterer, hvor meget en embargo i grunden er værd, og hvor meget den gavner. Men man kan jo håbe på, at den kan gavne, at krigens afslutning nærmer sig, og at man virkelig får en afslutning på den hæslelige krig i det tidligere Jugoslavien. Den ulmer, og den kan hurtigt blusse op igen, men Fremskridtspartiet vil støtte forslaget, som det foreligger.

Arne Melchior (CD):

CD's forsvarsordfører, hr. Svend Aage Jensen, har måttet lægge sig med feber. Jeg skal derfor på hans og gruppens vegne oplyse, at CD helhjertet støtter dette forslag fra forsvarsministeren.

Jeg benytter lejligheden til at glæde mig over, at det tydeligvis kan ske med et samlet Folketing bag beslutningen, og det er en given ting, at det må gælde for det forudsete halvår, men også for en forlængelse af perioden, dersom dette skulle vise sig nødvendigt.

Jeg skal slutte med at benytte lejligheden til – det kan ikke gøres for tit – at salutere for de enheder i det danske forsvar, der er efterspurgt, og som til enhver tid udfylder de opgaver, der bliver pålagt dem, på en måde, som tjener formålet, og som tjener den danske befolkning.

Altså fuld tilslutning fra CD.

Inger Stilling Pedersen (KRF):

Da De Radikales ordfører, hr. Jørgen Estrup, ikke kan være til stede, skal jeg på De Radikales vegne give tilslutning til forslaget.

Også på Kristeligt Folkepartis vegne kan jeg give tilslutning. Vi tilslutter os forslaget helt og fuldt og mener, at det er nødvendigt, at vi også påtager os vores del af opgaverne, så længe der er behov for det dernede.

Forsvarsministeren (Hans Hækkerup):

Jeg vil gerne takke for den brede tilslutning, der har været til forslaget. Det er jo altid glædeligt, når det lykkes at komme i en situation, hvor vi ser et enigt Folketing, og netop med spørgsmål, der har en sådan betydning som dette her, er det ekstra vigtigt med den brede opbakning.

Der var et enkelt spørgsmål, som blev berørt i debatten, og det var spørgsmålet om anvendelse eller ikkeanvendelse af værnepligtige. Her vil jeg godt understrege, at korvetternes besætning under udsendelsen vil blive sammensat i overensstemmelse med de tilkendegivelser, som jeg fremkom med under forarbejderne til ændringen af personelloven i november og december 1993, og de principper, der blev fastlagt i bemærkningerne til denne lovændring. Der vil således ikke være værnepligtige om bord og ej heller fast personel, der i forbindelse med overgangsordningen har meldt fra til deltagelse i FN-operationer, hvor magtanvendelse ud over selvforsvar er autoriseret.

De funktioner, som normalt på en korvet varetages af værnepligtige, vil blive besat med hjemsendt personel med den relevante uddannelse, altså folk, som har aftjent deres værnepligt, men som nu bliver ansat på en korttidskontrakt med henblik på den aktuelle mission.

Afslutningsvis skal jeg så blot sige, at jeg ser frem til et konstruktivt udvalgsarbejde.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Forsvarsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

18) Første behandling af lovforslag nr. L 220:

Forslag til lov om ændring af lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel. (Ret til betalt fravær på grund af graviditetsundersøgelser).

Af socialministeren (Yvonne Herløv Andersen).

(Fremsat 23/3 94).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Jørn Pedersen (S):

Da vores partis ordfører, hr. Jan Petersen, ikke kan være til stede i øjeblikket, skal jeg på Socialdemokratiets vegne fremføre følgende argumenter:

Dette lovforslag er en udmøntning af et EF-direktiv. Efter lovforslaget får den gravide ret til betalt fravær fra arbejdet i forbindelse med forebyggende graviditetsundersøgelser, når disse undersøgelser skal finde sted i arbejdstiden. I Socialdemokratiet finder vi, at denne udvidelse af de gravides rettigheder er positiv. Ud over selve retten til at få fri sikrer lovforslaget, at der er ret til dagpenge ved det nævnte fravær.

Socialdemokratiet deltager med glæde i udmøntningen af den eneste del af EF-direktivet om gravide arbejdstagere, som ikke i forvejen er gældende i dansk lovgivning. Vi støtter varmt lovforslaget.

Pia Christmas-Møller (KF):

Lovforslaget er som sagt en implementering af et EF-direktiv, som blev vedtaget i oktober 1992. Der er tale om et såkaldt minimumsdirektiv, der har til formål at sikre beskyttelse af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed på arbejdspladserne under graviditet og barsel.

Trods det udmærkede formål havde direktivet en lang og sej gang, inden det kunne sættes til endelig afstemning i Rådet. Medlemslandenes forskelligheder for så vidt angår den kulturelle tradition, kønsrollemønstre og tradition på arbejdsmarkedet gjorde, at det blev temmelig vanskeligt at nå til et kompromis.

Hvordan skal beskyttelsesregler for gravide kvinder udformes, så de ikke ender med at være en hæmsko for gravide kvinders erhvervsdeltagelse? Hvem er bedst til at udforme den slags regler? Er det parlamentarikerne, lovgiverne, eller er det arbejdsmarkedets parter? I

Danmark er vi generelt set langt fremme med regulering af arbejdsmiljøet og hensyntagen til arbejdstagernes sikkerhed, men dertil er vi i overvejende grad nået via arbejdsmarkedets parter's indsats ved overenskomstforhandlingerne og ikke via lovgivning.

Nuvel, man nåede til et kompromis, som bl.a. indebærer, at der er tale om minimumsrettigheder, og at lovgivningen kun har virkning på områder, hvor overenskomsterne ikke giver samme grad af sikkerhed. På ét punkt lever dansk lovgivning ikke helt op til direktivets minimumskrav; det drejer sig om ret til fravær fra arbejde i forbindelse med graviditetsundersøgelser. Art. 9 i direktivet siger således:

»Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at gravide arbejdstagere, som defineret i art. 2, litra a, i overensstemmelse med national lovgivning og/eller praksis har ret til betalt fravær fra arbejdet i forbindelse med graviditetsundersøgelser, når disse undersøgelser skal finde sted i arbejdstiden.«

I den forbindelse undrer det mig, at man ikke noget sted i selve lovteksten nævner, at retten til betalt fravær ifølge art. 9 er knyttet til en bestemt situation, nemlig »når disse undersøgelser skal finde sted i arbejdstiden«. Det står ganske vist nævnt i bemærkningerne, men her præciseres det ikke yderligere. Jeg vil derfor godt spørge socialministeren, om hun har tænkt sig at præcisere forholdet i en vejledning, sådan at det bliver helt tydeligt, at der er tale om situationer, hvor undersøgelserne ikke lige så godt kunne foregå i fritiden, dvs. uden for arbejdstiden.

En anden ting, der undrer os i den konservative gruppe, er finansieringen. Regeringen har ved adskillige lejligheder med industri- og samordningsministeren i spidsen hævdet, at man ikke vil pålægge arbejdsgiverne yderligere byrder. Ikke desto mindre er merudgifterne til dette lovforslag lige præcis pålagt arbejdsgiverne. Det er i strid med de hidtidige principper for finansiering af barseldagpenge, og vi vil faktisk godt høre, hvad der er ministerens og regeringens baggrund for at pålægge arbejdsgiverne udgiften. Nuvel, der er i alt tale om 7 mio. kr., men det er et vigtigt principbrud, man her lægger op til. Det er bestemt ikke noget, der er direkte foranlediget af direktivet, og vi vil egentlig godt høre, hvorfor man på den må-

[Pia Christmas-Møller]

de vil bryde et princip. Kunne man ikke lige så godt lade det offentlige afholde udgiften og så finde besparelser andre steder på det offentlige budget?

Eva Kjer Hansen (V):

Der er særligt to ting, jeg undrer mig over i dette lovforslag, der jo nu skal give ret til betalt fravær på grund af graviditetsundersøgelse.

Det ene, jeg undrer mig over, er økonomien. Ministeriet skønner, at arbejdsgivernes samlede merudgifter ved dette lovforslag vil udgøre 7,5 mio. kr., heraf 4 mio. kr. til de private arbejdsgivere. Hvilke undersøgelser bygger disse skøn egentlig på? Er der lavet nogle undersøgelser, der viser, hvor mange personer der har brug for at få fri fra arbejde til graviditetsundersøgelser? Og hvorfor kan disse i øvrigt ikke foretages uden for arbejdstiden? Jeg forventer ikke, at socialministeren for nuværende kan besvare disse spørgsmål, men vi vil fra Venstres side sørge for at få dem grundigt belyst under udvalgsarbejdet. En ret til betalt fravær fra arbejde i forbindelse med graviditetsundersøgelser kunne vel udmærket betinges af, at undersøgelsen ikke er mulig uden for arbejdstiden.

Til gengæld vil jeg sætte pris på en forklaring fra ministeren på, hvorfor der med dette lovforslag ændres fuldstændig på det princip, der ellers har været gældende, nemlig at det er kommunen, der udbetaler dagpenge under fravær på grund af graviditet, barsel og adoption. Hvorfor skal det at være gravid nu betragtes som en sygdom eller i hvert fald teknisk side-stilles med at være syg?

Det ville være formålstjenligt, hvis vi kunne få en forklaring på, hvorfor den ændring nu gennemføres i forbindelse med implementeringen af dette direktiv. Selvfølgelig skal vi have det pågældende direktiv implementeret i den nationale lovgivning i overensstemmelse med tidsrammen for direktivets gennemførelse, men jeg ser ingen grund til samtidig at ændre på de grundlæggende principper, således at det nu er arbejdsgiverne, der skal bære de fulde omkostninger i den forbindelse.

Hanne Thanning Jacobsen (SF):

Mange mennesker har i forbindelse med deres overenskomster en ret til lægebesøg og tandlægebesøg, men det er altså desværre ikke

alle, der har det, og derfor synes vi i SF, at det er fint, at vi har fået dette minimumsdirektiv.

Vi konstaterer også med glæde, at Danmark på forhånd opfylder langt størstedelen af det bortset fra det betalte fravær i forbindelse med forebyggende graviditetsundersøgelser i arbejdstiden. Vi glæder os over, at det kan blive lovfæstet nu, hvis man ikke kan klare det i overenskomsterne. Vi er for dette lovforslag.

Steffen Kjærulff-Schmidt (FP):

Fremskridtspartiet kan ikke støtte lovforslaget.

Vi peger på, at vi her i landet har haft graviditetsundersøgelser og også almindeligt forebyggende undersøgelser gennem en meget lang årrække. Vi ved, at disse undersøgelser i meget betydeligt omfang foretages uden for arbejdstiden, foretages i aftenkonsultation, hvilket vel er naturligt nok og måske også det mest behagelige for kvinden – efter mange kvinders opfattelse i al fald.

Hertil kommer, at der ved kollektive overenskomster i stort omfang er sikret lønmodtagere adgang til betalt fravær fra arbejde i forbindelse med de forebyggende undersøgelser. Inden for overenskomstområdet, men bestemt også uden for overenskomstområdet betaler en lang række arbejdsgivere altså allerede i dag løn eller dagpenge til de ansatte i forbindelse med graviditetsundersøgelser.

Vi føler os ikke fuldt ud overbevist om, at EF-direktivet gør det nødvendigt at gennemføre lovforslaget. Vi vil gerne bede om mere dokumentation under udvalgsbehandlingen. Det gælder også dokumentation for de økonomiske beregninger, finansieringen, som er indeholdt i bemærkningerne til forslaget.

Der er således flere forhold, som vi mener bør gås nærmere efter under udvalgsbehandlingen, men som sagt er vores indstilling til lovforslaget så kritisk, at vi ikke tror, vi kan overbevise om, at forslaget skal støttes ved tredjebehandling.

Dorit Myltoft (RV):

Jeg skal blot meddele, at Det Radikale Venstre støtter lovforslaget med henvisning til, at det dels er en lovfæstelse af noget, som allerede er en udbredt praksis, og dels at der er tale om implementering af et rådsdirektiv.

Socialministeren (Yvonne Herløv Andersen):

Jeg skal takke for velviljen over for dette lovforslag, men det ser ud, som om der alligevel kan blive nogle spørgsmål i udvalgsbehandlingen, for jeg kan ikke svare på dem i dag – det vil jeg sige med det samme til fru Pia Christmas-Møller og fru Eva Kjer Hansen – fordi noget af det, der blev spurgt om, var så specifikt. Men jeg kan tilsige, at de spørgsmål, der bliver stillet, vil blive besvaret meget hurtigt og velvilligt, fordi det er væsentligt for os, at vi kan nå at gennemføre lovforslaget i denne samling.

(Kort bemærkning).

Eva Kjer Hansen (V):

Skal ministerens svar forstås på den måde, at vi i dag her under førstebehandlingen af lovforslaget slet ikke kan få nogen forklaring på, hvorfor man nu vil ændre på princippet om, at det hidtil har været kommunen, der har dækket udgifter i forbindelse med barselorlov, og at de nu fuldstændig skal overgå til at blive dækket af de offentlige og private arbejdsgivere?

Jeg synes dog nok, at det er en så væsentlig ændring, der sker med dette her lovforslag, at det ville være formålstjenligt, om vi kunne få nogle bemærkninger omkring lige netop det specifikke emne her i forbindelse med førstebehandlingen af lovforslaget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

19) Første behandling af lovforslag nr. L 221:

Forslag til lov om ændring af lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel. (Lempelse af reglerne om genoptagelse af arbejdet, herunder deltagelse i fagpolitisk arbejde m.v.).

Af socialministeren (Yvonne Herløv Andersen).

(Fremsat 23/3 94).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Jørn Pedersen (S):

Da mit partis ordfører, hr. Jan Petersen, ikke kan være til stede under behandlingen af denne sag, skal jeg på Socialdemokratiets vegne fremføre følgende synspunkter:

Det er overordnet for Socialdemokratiet, at borgerne selv skal kunne tilrettelægge hverdagen ud fra egne ønsker og behov. Det kræver, at vi så vidt muligt laver fleksible ordninger, og dette forslag er et eksempel på det. Barselorloven bliver med lovforslaget mere fleksibel, idet der åbnes mulighed for en delvis genoptagelse af arbejdet i de sidste 10 uger af barselorloven, uden at dagpengereetten fortabes. Der skal således kun ske fradrag af dagpenge for de dage, arbejdet genoptages.

Også for de første 14 uger af barselorloven åbnes der lidt op. Vi finder ikke, at der generelt skal ændres på reglerne for de første 14 uger, hvor hensynet til moderen og barnet må veje tungest, men det kan være rimeligt, at der også i de første 14 uger er mulighed for at deltage i fagpolitisk arbejde eller i undervisning med erhvervsmæssigt formål i begrænset omfang. Derfor foreslås, at dette bliver muligt.

Når reglerne anvendes i forbindelse med adoption, åbnes der op for, at arbejdet kan genoptages delvis i samtlige 24 uger.

Endelig indeholder lovforslaget en bestemmelse om, at perioder, hvori der er udbetalt orlovsydelse, betragtes som døde perioder ved opgørelse af beskæftigelseskravet i forhold til dagpengeloven.

Socialdemokratiet kan støtte det samlede lovforslag.

Pia Christmas-Møller (KF):

Det bærende princip i lovforslaget, nemlig ønsket om at sikre større fleksibilitet i barselorlovsreglerne, kan Det Konservative Folkeparti